

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 6. septembra 2016*

„Predhodno odločanje — Državljanstvo Evropske unije — Izročitev državljana države članice, ki je uresničeval svojo pravico do prostega gibanja, tretji državi — Področje uporabe prava Unije — Varstvo državljanov države članice pred izročitvijo — Neobstoj varstva državljanov drugih držav članic — Omejitev prostega gibanja — Utemeljitev na podlagi preprečevanja nekaznovanosti — Sorazmernost — Preveritev jamstev iz člena 19 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah“

V zadevi C-182/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Augstākā tiesa (vrhovno sodišče, Latvija) z odločbo z dne 26. marca 2015, ki je na Sodišče prispela 22. aprila 2015, v postopku v zvezi z izročitvijo

Alekseija Petruhhina,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, A. Tizzano, podpredsednik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Arabadžiev, C. Toader, sodnica, in F. Biltgen, predsedniki senatov, E. Levits, J.-C. Bonichot, M. Safjan, C. G. Fernlund (poročevalec) in S. Rodin, sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: M. Aleksejev, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 1. marca 2016,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za latvijsko vlado I. Kalniņš, agent,
- za češko vlado M. Smolek in J. Vlácil, agenta,
- za nemško vlado T. Henze, J. Möller, M. Hellmann in J. Kemper, agenti,
- za Irsko E. Creedon, L. Williams in T. Joyce, agenti, skupaj s C. Tolandom, BL, in D. Kellyjem, advisory counsel,
- za francosko vlado G. de Bergues, D. Colas in F.-X. Bréchet, agenti,
- za avstrijsko vlado G. Eberhard, agent,

* Jezik postopka: latvijščina.

— za poljsko vlado B. Majczyna, agent,
— za vlado Združenega kraljestva V. Kaye, agentka, skupaj z J. Holmesom, barrister,
— za Evropsko komisijo S. Grünheid, E. Kalniņš in W. Bogensberger, agenti,
po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 10. maja 2016
izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 18, prvi odstavek, PDEU in 21(1) PDEU ter člena 19 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru prošnje za izročitev Alekseija Petruhhina, estonskega državljana, v zvezi s kaznivim dejanjem nedovoljene trgovine s prepovedanimi drogami, ki so jo ruski organi podali latvijskim organom.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 Okvirni sklep Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 34), kot je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009 (UL L 81, str. 24) (v nadaljevanju: Okvirni sklep 2002/584), v členu 1(1) in (2) določa:

„1. Evropski nalog za prijetje je sodna odločba, ki jo izda država članica z namenom prijetja in predaje zahtevane osebe s strani druge države članice z namenom uvesti kazenski postopek ali izvršiti kazen zapora ali ukrep, vezan na odvzem prostosti.

2. Države članice izvršijo vsak evropski nalog za prijetje na osnovi načela medsebojnega priznavanja in v skladu z določbami tega okvirnega sklepa.“

Latvijsko pravo

- 4 Ustava v členu 98, tretji stavek, določa:

„Državljana Latvije ni dovoljeno izročiti drugi državi, razen v primerih, določenih z mednarodnimi sporazumi, ki jih je ratificiral Saeima [parlament], če se z izročitvijo ne kršijo z ustavo zagotovljene temeljne človekove pravice.“
- 5 Razdelek 66 zakona o kazenskem postopku je naslovljen „Izročitev osebe tuji državi“. V njem je člen 696, ki v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Oseba, ki je na ozemlju Republike Latvije, je lahko izročena za namene kazenskega postopka, izdaje sodbe ali izvršitve obsodbe, če je bila prejeta prošnja, naj se odredi njen pripor, ali če je druga država zaprosila za njeno izročitev v zvezi z dejstvi, ki izpolnjujejo zakonske znake kaznivega dejanja po latvijski zakonodaji in po zakonodaji te tuje države.

2. Oseba je lahko izročena zaradi izvedbe kazenskega postopka ali izdaje sodbe v zvezi z dejstvi, za izvršitev katerih je predpisana kazen vsaj enega leta zapora ali več, razen če je v mednarodnem sporazumu določeno drugače.“

6 Člen 697(2), točke 1, 2 in 7, navedenega zakonika določa:

„Izročitev se ne dovoli:

1. če je zadevna oseba latvijski državljan;

2. če je bila prošnja za izročitev zadevne osebe vložena z namenom uvedbe kazenskega postopka zoper njo ali z namenom njenega kaznovanja zaradi njene rase, vere, nacionalnosti ali političnega prepričanja ali če obstajajo utemeljeni razlogi, da bodo zaradi navedenih okoliščin tej osebi lahko kršene pravice;

[...]

7. če obstaja možnost, da bo zadevna oseba v tuji državi mučena“.

7 Sporazum med Republiko Latvijo in Rusko federacijo o pravni pomoči in pravosodnih odnosih na civilnem, družinskem in kazenskem področju z dne 3. februarja 1993 v členu 1 določa:

„1. Državljeni ene pogodbenice uživajo na ozemlju druge pogodbenice enako pravno varstvo glede svojih osebnih in premoženjskih pravic kot državljani druge pogodbenice.

2. Državljeni ene pogodbenice imajo pravico, da se svobodno in brez ovir obrnejo na sodne organe, državno tožilstvo, notarske pisarne [...] in druge institucije druge pogodbenice, pristojne na področju civilnega, družinskega in kazenskega prava, pred katerimi lahko nastopajo, podajajo predloge, vlagajo pravna sredstva in opravljajo druga procesna dejanja pod enakimi pogoji kot njeni državljani.“

8 Navedeni sporazum v členu 62 določa:

„Izročitev se ne dovoli, če [...] je oseba, katere izročitev se zahteva, državljanka pogodbenice, na katero je prošnja naslovljena, ali če je ta oseba v tej državi članici dobila status begunca.“

9 Sporazum med Republiko Estonijo, Republiko Latvijo in Republiko Litvo o pravni pomoči in pravosodnih odnosih z dne 11. novembra 1992 v členu 1(1) določa:

„Državljeni ene pogodbenice uživajo na ozemlju druge pogodbenice enako pravno varstvo glede svojih osebnih in premoženjskih pravic kot državljani druge pogodbenice.“

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

10 Zoper A. Petruhhina, estonskega državljana, je bila na spletnem mestu Interpola 22. julija 2010 objavljena rdeča tiralica.

11 Ta državljan je bil 30. septembra 2014 prijet v mestu Bauska (Latvija), 3. oktobra 2014 pa je bil zoper njega odrejen pripor.

12 Generalno državno tožilstvo Ruske federacije je 21. oktobra 2014 latvijskim organom podalo prošnjo za izročitev. V tej prošnji je bilo navedeno, da je bil zoper A. Petruhhina na podlagi sklepa z dne 9. februarja 2009 uveden kazenski postopek in da je treba zoper njega odrediti pripor. Očitalo se mu

je poskus kaznivega dejanja nedovoljene trgovine z veliko količino prepovedanih drog v okviru hudodelske združbe. V skladu z rusko zakonodajo je za to kaznivo dejanje predpisana kazen zapora od 8 do 20 let.

- 13 Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra (generalno državno tožilstvo Republike Latvije) je dovolilo izročitev A. Petruhhina Rusiji.
- 14 Vendar je A. Petruhhin 4. decembra 2014 predlagal razveljavitev sklepa o izročitvi, ker naj bi imel v skladu s členom 1 Sporazuma o pravni pomoči in pravosodnih odnosih, ki so ga sklenile Republika Estonija, Republika Latvija in Republika Litva, v Latviji enake pravice kot latvijski državljani in ker naj bi ga bila zato Republika Latvija obvezana varovati pred neutemeljeno izročitvijo.
- 15 Predložitveno sodišče poudarja, da niti v latvijski nacionalni zakonodaji niti v nobenem drugem mednarodnem sporazumu, sklenjenim med Republiko Latvijo in zlasti Rusko federacijo ali katero od drugih baltskih držav, ni določena omejitev izročitve estonskega državljanca Rusiji. V skladu s temi mednarodnimi sporazumi je varstvo pred tako izročitvijo določeno le za latvijske državljane.
- 16 Vendar predložitveno sodišče meni, da neobstoj varstva državljanov Unije pred izročitvijo, kadar se nahajajo v državi članici, ki ni država članica njihovega državljanstva, nasprotuje bistvu evropskega državljanstva, in sicer pravici državljanov Evropske unije do enakega varstva kot ga uživajo nacionalni državljani.
- 17 V teh okoliščinah je Augstākā tiesa (vrhovno sodišče, Latvija) 26. marca 2015 razveljavilo sklep o priporu A. Petruhhina, prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

- „1. Ali je treba člena 18, prvi odstavek, PDEU in 21(1) PDEU razlagati tako, da je treba državljanu katere koli države članice Unije v primeru njegove izročitve državi, ki ni članica Unije, v skladu s sporazumom o izročitvi, sklenjenim med državo članico in tretjo državo, zagotoviti enako raven varstva, kot je zagotovljena državljanom zadevne države članice?
2. Ali mora v takih okoliščinah sodišče države članice, ki odloča o prošnji za izročitev, uporabiti pogoje, ki jih za izročitev določi država članica, katere državljanstvo ima oseba, ali tista, v kateri ima [zadevna oseba] stalno prebivališče?
3. Če je treba izročitev opraviti brez upoštevanja posebne ravni varstva, ki je določena za državljane države, ki je zaprosena za izročitev, ali mora država članica, ki je zaprosena za izročitev, preveriti, ali so jamstva, določena v členu 19 Listine – in sicer, da se nihče ne sme izročiti državi, v kateri obstaja zanj resna nevarnost, da bo podvržen smrtni kazni, mučenju ali drugemu nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju – spoštovana? Ali se tako preverjanje lahko omeji na ugotovitev, da je država, ki prosi za izročitev, članica Konvencije proti mučenju, ali pa je treba proučiti dejanski položaj in pri tem upoštevati oceno navedene države, ki so jo opravili organi Sveta Evrope?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Dopustnost vprašanj za predhodno odločanje

- 18 V skladu z ustaljeno sodno prakso je postopek, uveden s členom 267 PDEU, instrument sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, s katerim prvo zagotavlja drugim razlago prava Unije, ki jo potrebujejo za rešitev obravnavanega spora (glej zlasti sodbo z dne 6. oktobra 2015, Capoda Import-Export, C-354/14, EU:C:2015:658, točka 23 in navedena sodna praksa).

- 19 V okviru tega sodelovanja je le nacionalno sodišče, ki odloča v sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločbo, ki jo mora sprejeti, pristojno, da glede na posebne okoliščine zadeve presodi o tem, ali potrebuje predhodno odločbo za to, da izda sodbo, in o upoštevnosti vprašanj, ki jih postavi Sodišču. Zato je Sodišče načeloma dolžno odločiti, če se predložena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije (glej zlasti sodbo z dne 6. oktobra 2015, Capoda Import-Export, C-354/14, EU:C:2015:658, točka 24 in navedena sodna praksa).
- 20 Iz tega izhaja, da se domneva upoštevnost vprašanj v zvezi z razlago prava Unije, ki jih je postavilo nacionalno sodišče v normativnem in dejanskem okviru, ki ga to opredeli v okviru lastne odgovornosti in katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša. Predlog nacionalnega sodišča je mogoče zavreči samo, če je očitno, da zahtevana razlaga prava Unije nima nobene zveze z dejanskim stanjem ali predmetom spora v postopku v glavni stvari, če je problem hipotetičen ali če Sodišče nima na voljo pravnih in dejanskih elementov, da bi lahko na postavljena vprašanja dalo koristne odgovore (glej zlasti sodbo z dne 6. oktobra 2015, Capoda Import-Export, C-354/14, EU:C:2015:658, točka 25 in navedena sodna praksa).
- 21 V obravnavanem primeru je latvijska vlada Sodišče na obravnavi obvestila, da je A. Petruhhin po izpustitvi na prostost 26. marca 2015 zapustil Latvijo in se najverjetneje vrnil v Estonijo.
- 22 Vendar je ta vlada dodala, da postopek izročitve pred latvijskimi sodišči še vedno teče. Trdila je, da državno generalno tožilstvo Republike Latvije ni odpravilo sklepa, s katerim je dovolilo izročitev A. Petruhhina, in da je ta sklep predmet sodnega nadzora Augstākā tiesa (vrhovno sodišče). To sodišče naj bi moralo odločiti, ali bo dovolilo ali zavrnilo izročitev oziroma ali naj pred sprejetjem odločitve zahteva predložitve dodatnih informacij.
- 23 Iz teh navedb je razvidno, da mora predložitveno sodišče, čeprav A. Petruhhina trenutno ni več v Latviji, še vedno odločiti o zakonitosti sklepa o izročitvi, saj se bo ta sklep – če ga zadnjenavedeno sodišče ne bo razveljavilo – lahko vsak trenutek izvršil, in sicer najverjetneje po prijetju zadevne osebe na latvijskem ozemlju. Zato so postavljena vprašanja, s katerimi se želi ugotoviti, ali so nacionalna pravila, na podlagi katerih je bil sprejeta sklep o izročitvi, v skladu s pravom Unije, očitno upoštevna za odločitev v sporu o glavni stvari.
- 24 V teh okoliščinah je treba šteti, da so postavljena vprašanja dopustna.

Prvo in drugo vprašanje

- 25 Predložitveno sodišče s prvima vprašanjema, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člena 18 PDEU in 21 PDEU razlagati tako, da je treba v skladu s sporazumom o izročitvi, sklenjenim med državo članico in tretjo državo, zagotoviti, da ta država članica upošteva pravilo o prepovedi izročitve svojih državljanov tudi za državljane neke druge države članice.
- 26 V zvezi s tem sicer drži, da – kot je trdila večina držav članic, ki so Sodišču predložile stališča – če Unija z zadevno tretjo državo ni sklenila mednarodnega sporazuma, so za določitev pravil o izročitvi pristojne države članice.
- 27 Vendar pa to ne preprečuje, da morajo zadevna nacionalna pravila v položajih, za katere velja pravo Unije, to pravo upoštevati (glej sodbo z dne 2. marca 2010, Rottmann, C-135/08, EU:C:2010:104, točka 41 in navedena sodna praksa).
- 28 Predložitveno sodišče pa s tema prvima vprašanjema želi izvedeti natančno to, ali so nacionalna pravila o izročitvi, kakršna so ta iz postopka v glavni stvari, v skladu s členoma 18 PDEU in 21 PDEU.

- 29 Člen 18 s prepovedjo „vsakršne diskriminacije glede na državljanstvo“ zahteva enako obravnavanje oseb, ki so v položaju, ki spada na področje uporabe Pogodb (glej v tem smislu sodbo z dne 2. februarja 1989, Cowan, 186/87, EU:C:1989:47, točka 10).
- 30 Čeprav je v obravnavanem primeru sicer res, da – kot je bilo poudarjeno v točki 26 te sodbe – če Unija z zadevno tretjo državo ni sklenila mednarodnega sporazuma, spadajo pravila o izročitvi v pristojnost držav članic, pa je treba vseeno spomniti, da je treba za presojo področja uporabe Pogodb v smislu člena 18 PDEU ta člen razlagati v povezavi z določbami Pogodbe DEU o državljanstvu Unije. Položaji, ki spadajo na to področje uporabe, so zato zlasti položaji v zvezi z uresničevanjem pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, kot je določena v členu 21 PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 15. marca 2005, Bidar, C-209/03, EU:C:2005:169, točke od 31 do 33 in navedena sodna praksa).
- 31 V zadevi iz postopka v glavni stvari se je A. Petruhhin, estonski državljan, kot državljan Unije, ki se je nahajal v Latviji, skliceval na svojo pravico do prostega gibanja v Uniji, tako da položaj iz postopka v glavni stvari spada na področja uporabe Pogodb v smislu člena 18 PDEU, ki vsebuje načelo nediskriminacije na podlagi državljanstva (glej v tem smislu sodbo z dne 2. februarja 1989, Cowan, 186/87, EU:C:1989:47, točke od 17 do 19).
- 32 Z nacionalnimi pravili o izročitvi, kakršna so ta iz postopka v glavni stvari, pa se uvaja različno obravnavanje glede na to, ali je zadevna oseba nacionalni državljan ali državljan neke druge države članice, saj se z njimi državljanom drugih držav članic, kot je A. Petruhhin, ne priznava varstvo pred izročitvijo, ki velja za nacionalne državljane. Tako se lahko s temi pravili vpliva na pravico državljanov drugih držav članic do prostega gibanja v Uniji.
- 33 Iz tega sledi, da pomeni v položaju, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, neenako obravnavanje, s katerim se dovoli izročitev državljana Unije, ki je državljan neke druge države članice, kot je A. Petruhhin, omejitev svobode gibanja v smislu člena 21 PDEU.
- 34 Taka omejitev je lahko utemeljena le, če temelji na objektivnih razlogih in je sorazmerna s ciljem, ki mu nacionalno pravo legitimno sledi (glej zlasti sodbo z dne 12. maja 2011, Runevič-Vardyn in Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, točka 83 in navedena sodna praksa).
- 35 Več vlad, ki so Sodišču predložile stališča, v utemeljitev navaja, da je bil ukrep, s katerim je bila določena izročitev, sprejet v okviru mednarodnega sodelovanja v kazenskih zadevah v skladu s sporazumom o izročitvi in da se želi z njim izogniti nevarnosti nekaznovanosti.
- 36 V zvezi s tem je treba spomniti, da v skladu s členom 3(2) PEU Unija svojim državljanom nudi območje svobode, varnosti in pravice brez notranjih meja, na katerem je v povezavi z ustreznimi ukrepi glede kontrole zunanjih meja, azila, priseljevanja ter glede preprečevanja kriminala in boja proti njemu zagotovljeno prosto gibanje oseb.
- 37 V ta kontekst se vključuje cilj preprečevanja nekaznovanosti oseb, ki so storile kaznivo dejanje (glej v tem smislu sodbo z dne 27. maja 2014, Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, točki 63 in 65) in je treba tak cilj, kot je generalni pravobranilec navedel v točki 55 sklepnih predlogov, v skladu s pravom Unije šteti za legitimen.
- 38 Vendar ukrepe, ki omejujejo temeljno svoboščino, kot je ta, ki jo določa člen 21 PDEU, objektivni razlogi upravičujejo le, če so nujni za varstvo interesov, ki jih želijo zagotoviti, in če teh ciljev ni mogoče doseči z manj omejevalnimi ukrepi (glej sodbo z dne 12. maja 2011, Runevič-Vardyn in Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, točka 88 in navedena sodna praksa).

- 39 Kot je generalni pravobranilec navedel v točki 56 sklepnih predlogov, je izročitev postopek, katerega namen je boj proti nekaznovanosti osebe, ki se nahaja na ozemlju, ki ni tisto, na katerem je izvršila zatrjevano kaznivo dejanje. Kot je več nacionalnih vlad navedlo v stališčih, predloženih Sodišču, se namreč neizročitev nacionalnih državljanov – ob upoštevanju reka „aut dedere, aut judicare“ (izročiti ali soditi) – običajno uravnoteži z možnostjo zaprosene države članice, da kazensko preganja svoje državljane za huda kazniva dejanja, izvršena zunaj njenega ozemlja, vendar pa ta država članica načeloma ni pristojna, da sodi o takem kaznivem dejanju, če niti storilec niti žrtev zatrjevanega kaznivega dejanja nimata državljanstva te države članice. Z izročitvijo se tako preprečuje, da bi kazniva dejanja, ki so jih na ozemlju te države storile osebe, ki so pobegnile s tega ozemlja, ostala nekaznovana.
- 40 V tem okviru so nacionalna pravila, kakršna so ta iz postopka v glavni stvari, ki omogočajo, da se prošnji za izročitev ugotovi, da se zagotovita pregon in sojenje v tretji državi, v kateri naj bi bilo kaznivo dejanje izvršeno, očitno primerna za uresničitev zastavljenega cilja.
- 41 Vendar je treba vseeno preveriti, če ne obstaja ukrep, ki bi bil manj omejevalen za uresničevanje pravic iz člena 21 PDEU in ki bi omogočal, da bi se prav tako učinkovito doseglo cilj preprečiti nevarnost, da oseba, ki naj bi izvršila kaznivo dejanje, ne bo kaznovana.
- 42 V zvezi s tem je treba spomniti, da se v skladu z načelom lojalnega sodelovanja iz člena 4(3), prvi pododstavek, PEU, Unija in države članice medsebojno spoštujejo in si pomagajo pri izpolnjevanju nalog, ki izhajajo iz Pogodb.
- 43 Na področju kazenskega prava je zakonodajalec Unije sprejel zlasti Okvirni sklep 2002/584, s katerim se želi olajšati pravosodno sodelovanje, med drugim z uvedbo evropskega naloga za prijetje. Zadnjenavedeni je na področju kazenskega prava prvi konkreten ukrep izvajanja načela medsebojnega priznavanja, za katerega je Evropski svet navedel, da je „temeljni kamen“ pravosodnega sodelovanja (sodba z dne 1. decembra, Leymann in Pustovarov, C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, točka 49). V tem mehanizmu pravosodnega sodelovanja, katerega del je evropski nalog za prijetje, so še številni instrumenti medsebojne pomoči, namenjeni olajšanju takega sodelovanja (glej v tem smislu sodbo z dne 27. maja 2014, Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, točke od 65 do 68).
- 44 Poleg tega Unija v skladu s členom 3(5) PEU pri odnosih s preostalim svetom podpira in spodbuja svoje vrednote in interese ter prispeva k zaščiti svojih državljanov.
- 45 Ta zaščita se vzpostavlja postopoma z instrumenti za sodelovanje, kot so sporazumi o izročitvi, sklenjeni med Unijo in tretjimi državami.
- 46 Vendar trenutno takega sporazuma med Unijo in tretjo državo iz postopka v glavni stvari ni.
- 47 Če pravo Unije ne ureja izročitve med državo članico in tretjo državo, je treba za zaščito državljanov Unije pred ukrepi, s katerimi se lahko omeji njihova pravica do prostega gibanja in prebivanja iz člena 21 PDEU – ob hkratnem boju proti nekaznovanosti za kazniva dejanja – uporabiti vse potrebne mehanizme sodelovanja in vzajemne pomoči, ki na podlagi prava Unije obstajajo na področju kazenskega prava.
- 48 Tako je treba v primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, dati prednost izmenjavi podatkov z državo članico, katere državljan je zadevna oseba, da se organom te države članice omogoči – če so na podlagi nacionalnega prava pristojni za pregon te osebe zaradi kaznivih dejanj, izvršenih zunaj nacionalnega ozemlja – da z namenom uvedbe kazenskega postopka izdajo evropski nalog za prijetje. Člen 1(1) in (2) Okvirnega sklepa 2002/584 v takem primeru namreč ne izključuje možnosti, da država članica, katere državljan je domnevni storilec, za uvedbo kazenskega postopka izda evropski nalog za prijetje.

- 49 S takšnim sodelovanjem države članice, katere državljan je zadevna oseba, in s tem, da se da morebitnemu evropskemu nalogu za prijetje prednost pred prošnjo za izročitev, država članica gostiteljica s svojim ravnanjem manj poseže v pravico do prostega gibanja, hkrati pa se s tem, kolikor je mogoče, prepreči nevarnost, da bo kaznivo dejanje ostalo nekaznovano.
- 50 Zato je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člena 18 PDEU in 21 PDEU razlagati tako, da mora država članica, v kateri se nahaja državljan Unije, ki je državljan druge države članice, in kateri tretja država, s katero je sklenila sporazum o izročitvi, poda prošnjo za izročitev, obvestiti državo članico, katere državljan je navedeni državljan, in glede na okoliščine primera tej državi članici na njeno prošnjo predati tega državljana v skladu z določbami Okvirnega sklepa 2002/584, če je ta država članica na podlagi svojega nacionalnega prava pristojna, da zoper to osebo uvede kazenski postopek za kazniva dejanja, izvršena zunaj njenega nacionalnega ozemlja.

Tretje vprašanje

- 51 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali mora zaprosena država članica – če namerava na prošnjo tretje države izročiti državljana druge države članice – preveriti, ali z izročitvijo ne bodo kršene pravice iz člena 19 Listine in če je tako, katera merila je treba pri takem preverjanju upoštevati.
- 52 Kot izhaja iz odgovora na prvo in drugo vprašanje, spada odločitev države članice, da bo v položaju, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, izročila državljana Unije, na področje uporabe členov 18 PDEU in 21 PDEU in torej na področje prava Unije v smislu člena 51(1) Listine (glej v tem smislu po analogiji sodbo z dne 26. februarja 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, točke od 25 do 27).
- 53 Iz tega sledi, da se določbe Listine, zlasti njenega člena 19, za tako odločitev uporabljajo.
- 54 V skladu s členom 19 Listine se nihče ne sme odstraniti, izgnati ali izročiti državi, v kateri obstaja zanj resna nevarnost, da bo podvržen smrtni kazni, mučenju ali drugemu nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju.
- 55 Za presojo, ali je bila ta določba kršena, predložitveno sodišče zlasti sprašuje, ali se lahko država članica omeji na ugotovitev, da je država prosilka pogodbeni stranka Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki je bila podpisana v 4. novembra 1950 v Rimu, ki prepoveduje mučenje, ali pa je treba proučiti dejanski položaj v tej državi in pri tem upoštevati oceno, ki jo je za to državo opravil Svet Evrope.
- 56 V zvezi s tem je treba upoštevati člen 4 Listine, ki prepoveduje mučenje ali nečloveško in ponižujoče ravnanje ali kaznovanje, in spomniti, da ima ta prepoved kot določba, ki je tesno povezana s spoštovanjem človekovega dostojanstva iz člena 1 Listine, absolutni učinek (glej sodbo z dne 5. aprila 2016, Aranyosi in Căldăraru, C-404/15 in C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, točka 85).
- 57 Obstoj deklaracij in pristop k mednarodnim pogodbam, s katerimi se načeloma zagotavlja spoštovanje temeljnih človekovih pravic, še ne zagotavljata primerne zaščite pred slabim ravnanjem, če zanesljivi viri poročajo o praksah, ki jih državni organi uporabljajo ali dopuščajo in ki so v očitnem nasprotju z načeli iz Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Sodba Evropskega sodišča za človekove pravice z dne 28. februarja 2008, Saadi proti Italiji, CE:ECHR:2008:0228JUD003720106, točka 147).

- 58 Iz tega sledi, da če pristojni organ zaprosene države članice razpolaga z elementi, ki pričajo o dejanski nevarnosti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja oseb v tretji državi prosilke, mora pri odločanju o izročitvi osebe tej državi presoditi o obstoju te nevarnosti (glej v tem smislu, v zvezi s členom 4 Listine, sodbo z dne 5. aprila 2016, Aranyosi in Căldăraru, C-404/15 in C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, točka 88).
- 59 Pristojni organ zaprosene države članice mora svojo presojo utemeljiti na objektivnih, zanesljivih, natančnih in ustrezno posodobljenih elementih. Ti elementi lahko izhajajo zlasti iz mednarodnih sodnih odločb, kot so sodbe ESČP, iz sodnih odločb tretje države prosilke ter iz odločb, poročil in drugih dokumentov organov Sveta Evrope ali Združenih narodov (glej v tem smislu sodbo z dne 5. aprila 2016, Aranyosi in Căldăraru, C-404/15 in C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, točka 89).
- 60 Zato je treba na tretje vprašanje odgovoriti, da mora država članica – kadar ji tretja država poda prošnjo za izročitev državljana neke druge države članice – preveriti, ali z izročitvijo ne bodo kršene pravice iz člena 19 Listine.

Stroški

- 61 Ker je ta postopek za stranko v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjene stranke, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

- 1. Člena 18 PDEU in 21 PDEU je treba razlagati tako, da mora država članica, v kateri se nahaja državljan Unije, ki je državljan druge države članice, in kateri tretja država, s katero je sklenila sporazum o izročitvi, poda prošnjo za izročitev, obvestiti državo članico, katere državljan je navedeni državljan, in glede na okoliščine primera tej državi članici na njeno prošnjo predati tega državljana v skladu z določbami Okvirnega sklepa Sveta 2002/584/PNZ z dne 13. junija 2002 o evropskem nalogu za prijetje in postopkih predaje med državami članicami, kakor je bil spremenjen z Okvirnim sklepom Sveta 2009/299/PNZ z dne 26. februarja 2009, če je ta država članica na podlagi svojega nacionalnega prava pristojna, da zoper to osebo uvede kazenski postopek za kazniva dejanja, izvršena zunaj njenega nacionalnega ozemlja.**
- 2. Država članica mora – kadar ji tretja država poda prošnjo za izročitev državljana neke druge države članice – preveriti, ali z izročitvijo ne bodo kršene pravice iz člena 19 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.**

Podpisi